

слід розглядати як один із видів цивільно-правових договорів, що укладається спеціальними суб'єктами, а отже, на нього повинні розповсюджуватися положення Цивільного кодексу України, у тому числі і щодо застосування строків позовної даності.

Література

1. Сімейний Кодекс України. Редакція від 01.01.2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14/stru#Stru> (дата звернення 25.04.2024).

2. Цивільний Кодекс України. Редакція від 27.04.2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#n42> (дата звернення 25.04.2024).

3. Горіславська І.В., Ясинецька Ю. До питання про шлюбний договір: історико-правовий аспект. Порівняльно-аналітичне право – електронне наукове фахове видання юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет». Ужгород, 2015, № 2 С. 92-96.

4. Никифорак В.М. Розподіл майна подружжя як спосіб вирішення сімейного спору. *Науковий вісник Чернівецького університету*: Збірник наук. праць. Вип. 489: Правознавство. Чернівці: Рута. 2008. С. 61-67.

5. Новохатська Я. Основні засади договірної регулювання майнових відносин подружжя: стаття, № 5 (95), жовт. 2017, частина 1 URL: <http://yurradnik.com.ua/stati/osnovni-zasadi-dogovirного-regulyuvannya-maynovih-vidnosin-podruzzhzha-chastina-1/> (дата звернення 25.04.2024).

УДК 342.7+349.2(043.2)

Байрук О.І., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Академія рекреаційних технологій і права, м. Луцьк, Україна
Науковий керівник: Сухацький Р.П., к.і.н., доцент

СПІВВІДНОШЕННЯ МІЖ ПРАВАМИ ОСОБИ ТА КОЛЕКТИВНИМИ ІНТЕРЕСАМИ ДЕРЖАВИ В КОНТЕКСТІ ВИРІШЕННЯ СУСПІЛЬНИХ ПРОБЛЕМ

Впродовж всього періоду розвитку суспільства і держав питання соціальної безпеки та створення достатніх умов для реалізації прав і свобод людини та громадянина було надзвичайно важливим. В умовах воєнного нападу росії на Україну дане питання набуло ще більшої гостроти. Відтак, Україна ще тісніше зіткнулась з викликом щодо балансу між індивідуальними правами та колективними інтересами держави. Оскільки, з одного боку, права та свободи кожної особи є основоположними принципами, а з іншого боку, держава має відповідальність перед всім суспільством за забезпеченням його загального благополуччя.

Відповідно статті 3 Конституції України, «Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю» [1].

Таким чином, держава визначає свою місію в забезпеченні соціальної безпеки і створенні умов для реалізації прав та свобод людини. Це означає, що держава повинна здійснювати політику, спрямовану на покращення якості життя своїх громадян, забезпечуючи їм доступ до основних соціальних послуг, таких як охорона здоров'я, освіта, житло та інші. Однак, у вирішенні соціальних проблем держава стикається з колективними інтересами, такими як економічний розвиток, забезпечення безпеки та стабільності суспільства в умовах внутрішніх і зовнішніх загроз. Так, постає питання щодо визначення і гарантування кола непорушних прав та свобод людини і громадянина, а також умов за яких виникає необхідність певні їх обмеження для досягнення загального благополуччя. Наприклад, у випадку введення обмежень на ринку праці для захисту державних інтересів або введення податкових ставок для забезпечення соціальних програм. Або введення комендантського часу щодо пресування територіями України в умовах війни [2].

Важливо зазначити, що права особи включають в себе правові норми, які гарантують особі певні свободи, можливості та захист від держави та інших суб'єктів. Згідно ст. 22 Конституції України права і свободи людини і громадянина, що закріплені та гарантуються цією Конституцією не можуть бути скасовані [1]. При прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод. Також, важливим аспектом є колективні інтереси держави, які визначаються як потреби, цінності та цілі, що об'єднують громадян і уряд в спільних прагненнях та діях. Тож, основна проблема полягає в тому, як забезпечити реалізацію означеного вище кола прав і свобод, не завдаючи при цьому шкоди інтересам індивіда та загальним інтересам суспільства.

Однак, є ті обставини, що зумовлюють потребу у введенні певних обмежень у поведінку, взаємини певних суб'єктів правовідносин. Зокрема, в ситуаціях загрози національній безпеці або в ситуаціях екологічної кризи можуть знадобитися обмеження прав для захисту загальних інтересів суспільства. Так, наприклад, стаття 63 Конституції України передбачає, що конституційні права і свободи людини та громадянина не можуть бути обмежені, крім випадків, передбачених Конституцією України. Зокрема, в умовах воєнного або надзвичайного стану можуть встановлюватися окремі обмеження прав і свобод із зазначенням строку дії цих обмежень. На даний момент в Україні є встановлений воєнний стан, що як наслідок, в певній мірі, тягне за собою обмеження прав і свобод громадян та іноземних гостей. У цьому напрямку складнощі виникають із визначенням об'єктивно необхідних обмежень, за ради

колективної безпеки, та тих прав і свобод, що не можуть бути обмежені. Зокрема, Розділ II Конституції України «Права, свободи та обов'язки людини і громадянина» визначає коло таких прав і свобод, що є непорушними [1; 2].

На розв'язання ряду завдань, використовується Закон України «Про Національну стратегію сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021-2026 роки» [3]. Проте, причинами виникнення проблем у цьому напрямку, досить часто, є низький рівень правової культури та правової свідомості; низький рівень законності (дотримання правопорядку), що також потребує свого розв'язання [4].

Підсумовуючи вище зазначене, можна сказати, що питання співвідношення між правами особи і колективними інтересами держави в контексті вирішення суспільних проблем є дуже важливим та непростим у його розв'язанні. Іноді обмеження прав індивідуумів є необхідним для забезпечення безпеки, порядку та благополуччя суспільства. Проте, будь-які обмеження прав мають бути об'єктивно необхідними і не перевищувати того, що необхідно для досягнення мети.

Також, вирішення суспільних проблем вимагає участі різних зацікавлених сторін та досягнення взаєморозуміння між ними. Держава повинна гарантувати захист прав і свобод кожної особи навіть у контексті вирішення суспільних проблем, закони та політика повинні бути спрямовані на забезпечення балансу між правами особи та колективними інтересами держави. Вирішення суспільних проблем має відбуватися з врахуванням публічної довіри та прозорості, щоб забезпечити легітимність прийнятих рішень.

Література

1. Конституція України. № 254к/96-ВР від 01.01.2020 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр> (дата звернення: 23.04.2024 р).

2. Випадки обмежень конституційних прав і свобод людини і громадянина. Порядок прийняття законів та набрання ними чинності. URL: <https://yuristy.sumy.ua/advokatskij-ispit/usna-chastina/27-3-konstitutsijne-pravo/87-vipadki-obmezhen-konstitutsijnikh-prav-i-svobod-lyudini-i-gromadyanina>.

3. Указ Президента України «Про Національну стратегію сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021-2026 роки» № 487/2021 від 27.09.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/487/2021#Text>.

4. Політична енциклопедія / за ред. Ю. Левенець. Київ: Парламентське видавництво, 2011. 233 с.